

Dokumentační materiály
o činnosti dr. Ivana Svitáka

Dr. Ivan SVITÁK, nar. 10. 10. 1925 v Hranicích na Moravě,
býv. vědecký pracovník ČSAV, posleďně
bytem Praha 6, Lermontova 157/17.

Narodil se v rodině inženýra. Od roku 1938 žil v Praze, kde absolvoval reálné gymnázium. V roce 1944 byl totálně nasazen a později pracoval jako kancelářská síla v Československých strojárnách. Po osvobození studoval na právnické fakultě KU. Při sloučení soc. dem. a KSČ v roce 1948 se stal členem strany. V letech 1949 - 1953 působil jako odborný asistent na Vysoké škole politických a hospodářských věd. V roce 1954 přešel na Filosofický ústav ČSAV. Zastával funkci vědeckého tajemníka Ústavu a publikoval zde řadu filosofických prací. V březnu 1964 byl SVITÁK propuštěn z Filosofického ústavu pro ztrátu důvěry. Ve stejném období byl rozhodnutím vyšších stranických orgánů zbaven členství v KSČ.

SVITÁK, zejména po svém vyloučení z KSČ a propuštění z ČSAV, se snažil své filosofické názory, včetně názoru na úlohu a postavení KSČ v socialistické společnosti a na politické uspořádání a chod naší společnosti, publikovat ve větší míře v kulturních časopisech a seznamovat s nimi tak veřejnost. Pro obsahovou závadnost jeho článků a projevů byla publicistická činnost SVITÁKA omezována zásahy tehdejšího HSTD. /Ústřední publikační správa/.

Dokumentace:

DZ HSTD č. 120 "Filosofie malých norem", časopis DIVADLO
- nezveřejněno.

HSTD č. 29 z 13. 6. 1964 - Diskusní příspěvek I. S. na
volné tribuně v Karlových Varech "Problém pravdy a jejího
tlumočení hromadnými sdělovacími prostředky."

DZ HSTB č. 166 z 26. 11. 1963, Kulturní život, článek "Filosofie v myšlení, životě a umění".

DZ HSTB č. 37, TVAŘ, článek o literatuře - "Obrana zdravého rozumu".

V druhé polovině roku 1965 zveřejnil v Rakousku, NSR, SE a emigrantském tisku protestní prohlášení, ve kterém uvedl, že je perseklován on i československá inteligence a kritizoval politické poměry v ČSSR. Za hlavní viníky svého pronásledování, útoků proti československé inteligenci a politické situaci v ČSSR zde SVITÁK označil ÚV KSČ a vedení ČSAV.

Dokumentace:

Časopis "Forum" č.142 - říjen 1965, článek "Nepopíratelná liberalizace".

České slovo č. 10 - listopad 1965 "Stalinské metody čs. kulturních dogmatiků", "Chronologie událostí".

V dubnu 1967 na přednášce organizované Obvodní lidovou knihovnou v Praze - Žižkov citoval SVITÁK své tak zvané "Desatero mladého intelektuála", které mimo jiné obsahuje výzvu k mladé inteligenci k "evropanství" a k nutnosti boje proti údajným "lumpům" v našem politickém životě a "mocnárům - manipulátorům všech odstínů" i se cenu strážení. Uvedené "Desatero" otiskl západoněmecký časopis FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG a bylo čteno také ve vysílání rozhlasové stanice DEUTSCHE WELLE.

Dokumentace:

Záznam z vysílání DEUTSCHE WELLE ze 4. 9. 1967 a článek FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG ze dne 17. 9. 1967.

Po lednových politických událostech roku 1968 stupňoval SVITÁK publicistickou a přednáškovou činnost, ve které zosťil a konkretizoval své opoziční a protistranické názory. Šel i mimo rámec své publicistické činnosti a článkem o údajné vraždě Jana MASARYKA, otištěném v časopisu STUDENT, dal impuls k rozsáhlé kampani tisku, rozhlasu a televizi, čímž zneklidnil československou veřejnost, snížil vážnost čs. státních orgánů, KSČ a SSSR.

Většina článků zveřejněná SVITÁKEM v tomto období obsahuje výklad jeho politických názorů a záměrů, kterými se snažil ovlivnit "po svém" průběh demokratizačního procesu i jeho cíle. Popřel v nich výsledky uplynulých dvaceti let a doporučoval provést "demokratický převrat" s nastolením nového politického systému. Historické osobnosti posledních dvaceti let označoval za nepotrestané slooince.

Představy SVITÁKA na nové uspořádání politických poměrů u nás jsou zřejmé např. z jeho práce "Hlavou proti zdi" /STUDENT č. 18/68/, kde mimo jiné tvrdil, že proces změn probíhajících v rámci obrodného procesu představuje reálnou možnost regenerace tvářičho marxismu. Vyzvedával úlohu intelektuálů, jako jediné a skutečné elity moderní doby a označoval je za tvárce a vykonavatele "současné revoluce". Tvrdil, že intelektuálové musí v každé době hájit nadtřídni, nadnárodní a nadosobní hodnoty pravdy, rozumu a spravedlnosti. V otázce příštích voleb vyloučil požadavek, aby žádný příslušník inteligence nevolil ani jednoho poslance současného NS.

Rovněž přednáška SVITÁKA pro KAN, kterou měl dne 18. 4. 1968, ilustruje zaměření jeho politické činnosti. Hovořil v ní o druhé etapě demokratizačního procesu, ve které se podle jeho názoru rozhodne, zda 6 milióná nestraníků dosáhne stejných politických práv jako členové strany. Uvedl dále, že příští volby rozhodnou, zda budeme žít

v suverénním evropském státě, nebo nesuverénním státním útvaru. Při rozvíjení svých myšlenek vyzval k důslednému prosazování požadavků nestraníků a dal v úvahu otázku, buď okamžitého založení politické strany, nebo pouze přípravy legálních a politických předpokladů k jejímu vytvoření. Ve svých vývodech se přikláněl k druhé alternativě a doporučoval vzhledem ke konkrétní politické situaci vyvíjet zatím opoziční politiku na půdě KAN. V souvislosti s hodnocením dosavadní činnosti a struktury Národní fronty však SVITÁK doporučoval jako nezbytnost vytvořit alespoň dvě nové politické strany na křesťanském a sociálně demokratickém základě. Obsahem jejich činnosti by měla být opozice programu KSČ, vedená úsilím a o spoluprádu a partnerství s komunisty. Myšlenku opoziční činnosti rozvíjel dále a uvedl, že toto může reálně existovat i mimo parlament bez organizování do politické strany a to ve studentském hnutí, různých klubech apod. Podle jeho názoru by se měly stát zejména kluby tribunou politického myšlení a podnětů k veřejné činnosti, která by byla důležitější než samotný akt voleb. Voleb měly kluby využít k prosazení nominace nezávislých poslanců a odstranění všech dosavadních poslanců NSZ. Celkovou situaci v zemi hodnotil jako krizi "totalitní diktatury" a formuloval požadavek, aby současně s výměnou garnitur komunistů na vedoucích místech byla doplněna vláda o zástupce nestraníků.

Dokumentace:

LL č. 1, čl. "Odkud, s kým a kam", STUDENT č. 1 obsahující podezření z vraždy J. Masaryka, PRÁCE ze 6. 6. 1968, čl. "Od dohadů k pravdě", PRÁCE 19. 5. 1968 "Smysl obrody", PLAMEN z července 1968 "Co dělá filosof", DER SPIEGEL č. 20/68 "Mluvíme za 6,000.000 nestraníků", STUDENT č. 16 "Hlavou proti zdi", STUDENT č. 18 "Vaše nynější krize", přednáška v KAN na stejné téma, STUDENT č. 33 "Elity a lidé".

Na besedě studentské akademické ligy konané 19. 6. 1968 prohlásil SVITÁK, že se hlásí k obnově soc. dem. strany a v zájmu dovršení demokratizačního procesu nabádal přítomné komunisty, aby obnovení soc. dem. nebránili. Připomněl přitom maďarské události a zdůrazňoval i možnost cesty k docílení absolutní svobody občanskou válkou.

Tento postoj SVITÁKA byl kladně hodnocen na schůzi přípravného výboru soc. dem. dne 21. 6. 1968 v Kulturním domě pracujících na Smíchově jako význačná podpora vysokoškolařů, kteří vítají obnovu soc. dem.

Zajímavou stránkou činnosti SVITÁKA jsou jeho styky s cizinci. Jde zejména o

TIGRID Pavel, československý emigrant žijící ve Francii. SVITÁK se s TIGRIDEM sešel v Rakouském Alpachu v roce 1964. Podle vlastních slov TIGRIDA ne měl TIGRID přesvědčovat, aby se vrátil do ČSSR a pracoval dále na ideologickém úseku v TIGRIDOVĚ linii.

KRUMTORÁD Paul, žurnalista z Vídně, který měl podle důvěrných zpráv doporučit dopis SVITÁKA redakci rakouského časopisu FORUM.

ROZUMOVSKÝ Andreas, dopisovatel Frankfurter Allgemeine Zeitung. Pro nežádoucí činnost byl vyhoštěn v roce 1967 z ČSSR. Je podezření, že se podílel na doručování článku SVITÁKA do zahraničí.

V činnosti SVITÁKA se jeví jako nejzávažnější skutečnost, že ze sféry filosofických názorů různé úrovně přešel do oblasti politiky a zde začal systematicky vytvářet ideové a organizační předpoklady pro zformování široké opozice protikomunistických sil, zejména v řadách nestranické inteligence, studentské mládeže a v první polovině roku 1968 i mezi dělníky. Pro SVITÁKA je charakteristické, že do svého vyloučení z KSČ vystupoval jako

markvistický filosof /zřejmě pouze z existenčních důvodů/ za stálého zdůrazňování své příslušnosti ke KSČ, zatímco později až do současné doby prosazoval své názory otevřeně a nevybíravě z antikomunistických a antisovětských pozic.

Z rozboru dostupných materiálů lze oprávněně soudit, že SVITÁK chtěl podrobně promyšlenou taktikou vytvořit takovou atmosféru a posléze i situaci, která by vedla k zásadní změně politických poměrů v ČSSR, spojené především se ztrátou vedoucí úlohy KSČ, podstatnými změnami v NS, vládě a státním aparátě.

V poslední době se SVITÁK měl stát spolupracovníkem bývalého poradce pres. KENNEDYHO profesora ERZEZINSKÉHO, který je ostře protikomunisticky zaměřen a vystupuje jako "odborník pro východní otázky".

V úzkém styku je též s P. TIGRIDEM, kterému rovněž pomáhá v boji s komunismem.

FILOSOFICKÝ ÚSTAV
ČESKOSLOVENSKÁ AKADEMIE VĚD
Praha 1, Na příkopě 29

V Praze dne 4. července 1969

Krajské oddělení pasů a víz

Bartolomějská 14

P r a h a 1

Vážení soudruzi,

závodní výbor ROH Filosofického ústavu ČSAV žádá, aby Dr. Ivanu Svitákovi CSc. t. č. Columbia University, 438 West 116 New York, N. Y. 10027, bylo prodlouženo oprávnění k pobytu v zahraničí.

Dr. Ivan Sviták o toto oprávnění, t. j. o prodloužení legálnosti svého pobytu sám žádá vzhledem k příslibení stipendia university v Leedsu.

Ve shodě s vedením ústavu a Presidiem ČSAV pokládáme toto řešení /legální stpendijní pobyt/ za lidsky a politicky optimální řešení.

Se soudružským pozdravem

Dr. Zdeněk Leppín
předseda ZV ROH

Soudruh Karel Duda,
velvyslanec Čs. socialistické republiky
ve Washingtonu.

V Novém Yorku 8. června 1969

Vážený soudruhu velvyslanče,

dopisem ze dne 15. května mně sdělil Váš ataše Zdeněk Svoboda, že čs. zastupitelské úřady nejsou kompetentní rozhodovat o prodlužování výjezdních doložek a že má žádost ze dne 10. ledna není dosud vyřízena. Od podání žádosti uplynulo nyní půl roku.

Dovolte, abych konstatoval, že úřední zprávy, otištěné v čs. tisku 15. února 1969 naopak tvrdí, že čs. zastupitelské orgány byly oprávněny prodlužovat výjezdní doložky čs. občanů, kteří o to požádali. Tato úřední zpráva odpovídá také běžné praxi zastupitelských úřadů, takže jak pražská úřední zpráva tak zkušenosti mnoha čs. občanů jsou v otevřeném rozporu s tvrzením, že čs. zastupitelský úřad nebyl oprávněn rozhodnout o úředním úkolu, o nějž jsem Vás požádal. Musím z toho vyvodit, že všeobecné směrnice a Vaše osobní praxe se bohužel nevztahovala na mne a že jste doložku neprodloužil, při čemž zůstává nejisté, zda jste tak učinit mohl a nechtěl nebo nemohl a chtěl.

Vážený soudruhu velvyslanče, uvítal bych, kdybyste na mé osobní dopisy odpovídal osobními dopisy, což Vám snad nebude připadat zatěžko, uvědomíte-li si, že pevní filosofové mají v historii aspoň tentýž význam jako vyslanci vratkých režimů.

Se soudružským pozdravem

Ivan Svíták
438 West 116
New York, N. Y. 10027

Ministr vnitra
Josef Grösser,
P r a h a

V Novém Yorku 8. června 1969

Vážený soudruhu ministře.

podle úřední zprávy, otištěné v čs. tisku 15. února 1969 prodlužovaly čs. zastupitelské úřady výjezdní doložky občanům, kteří o to požádali nebo jejich žádosti posílají k rozhodnutí správě pasů a viz. Sděluji Vám, že o mé žádosti ze dne 10. ledna 1969 nebylo po šesti měsících rozhodnuto, ačkoliv jsem opakovaně zdůrazňoval, že se nechci věnovat politice, ale studiu filosofie. Tato skutečnost je v rozporu s vládním prohlášením z 15. února 1969 a s běžnou praxí zastupitelských úřadů v ČSSR, ačkoliv jsem čs. státní občan, legálně pobývající na dočasné vědecké návštěvě v USA.

Prosím, abyste při rozhodování o mé žádosti vzal v úvahu, zda má přítomnost v dnešních poměrech v Praze prospěje nebo uškodí zájmu vlády. Domnívám se, vyjádříte-li souhlas s mým studiem filosofie v Leedsu, pak si můžeme oboustranně ušetřit rozmanité nesnáze.

Se soudružským pozdravem

Ivan Svíták,
438 West 116
New York, N. Y. 10027

PS. Přikládám článek z East Europe, několikrát citovaný v čs. tisku, abyste věděl, že v záhlaví článku je uvedeno, že článek je přetiskem mé přednášky z Jugoslávie z července 1968. Stejným způsobem byly v tomtéž časopise přetiskovány články jiných čs. občanů, nevyjímaje Alexandra Dubčeka a Zdeňka Mlynáře. Má spolupráce s rozhlasem či organizací Svobodná Evropa je jedním z výmyslu nezodpovědných novinářů a nezakládá se na žádných faktech.

BRODSKÝ Jaroslav - tajemník K-231 - zpráva

BRODSKÝ Jaroslav, nar. 22. 3. 1920 Soběslav, syn zemřelého Karla BRODSKÉHO, nar. 31. 10. 1885 Oustupenice a zemřelé Anny roz. BENEŠOVÉ, nar. 18. 7. 1887 Dublovice okr. Sedlčany, české národnosti, čs. státní příslušnosti, povoláním učitel, ženat s Vlastou roz. ŠIMŮNKOVOU, nar. 15. 3. 1920 Tábor, má 2 děti - Vlastu BRODSKOU, nar. 11. 5. 1944 Soběslav a Jaroslava BRODSKÉHO, nar. 7. 11. 1947 Ústí nad Labem, naposled v ČSSR bytem Brná okr. Ústí nad Labem u Františka SEIDLA.

Jmenovaný je jedním ze zakládajících členů Klubu 231, sdružujících dle "stanov" osoby odsouzené po roce 1948 podle paragrafu 231 trestního zákona na ochranu republiky.

Spolu s BRODSKÝM zakládajícími členy Klubu byli: Ing. Dr. Václav PALEČEK, nar. 20. 11. 1901 Plzeň, bývalý velvyslanec a zplnomocněný ministr ČSR; JUDr. Jaroslav ČAHA, nar. 30. 5. 1917 Rosice okr. Brno-venkov; Doc. Dr. Jiří KRUPIČKA, nar. 5. 5. 1913 Praha; prof Karel NIGRIN, nar. 29. 2. 1904 Nové Strašecí; Otakar RAMBOUSEK, nar. 21. 1. 1923 Praha; Lubor HAVEL, nar. 12. 7. 1922 Jičín; František MELICHAR, nar. 7. 10. 1920 Praha; MUDr. Jan SCHMIDT, data nezjištěna; Jaroslav MRÁZ, data nezjištěna.

Klub 231 byl založen koncem dubna 1968. Aniž vypracoval stanovy, získal na sekretariátu ÚV KSČ, kde jménem klubu jednali BRODSKÝ a MRÁZ, povolení k zahájení činnosti. Klub pak během jednoho dne získal úřední razítko, bankovní konto a sál na Žofíně, kam byla svolána ustavující schůze pro pražský kraj.

Schůze zúčastnili se jako hosté bývalí tzv. "politictí" vězňové z celé republiky, včetně Slovenska, odkud přijel předseda Společnosti pro lidská práva Dr. Vydra. Společnost pro lidská práva se vůbec velmi silně angažovala při založení K 231 a prohlásila jej za svoji sesterskou organizací.

První klub 231 byl založen v Brně /ještě před založením K-231 v Praze/. Jeho předsedou tam se stal bývalý starosta města Brna Josef PODSEDNÍK, nar. 15. 2. 1903 Jezera okr. Vyškov.

K 231 podle svých stanov vydával se za nepolitickou organizaci sdružující všechny politické vězně bez rozdílu jejich politické příslušnosti. Jejím hlavním posláním údajně bylo vypracování návrhu rehabilitačního zákona. Představitelé K 231 BRODSKÝ a MRÁZ měli na ÚV KSČ dát příslib, že klub se po přijetí rehabilitačního zákona a provedení rehabilitací rozejde.

Předsedou pražského K 231 byl na schůzi zvolen prof. Karel NIGRIN, místopředsedou Ing. Dr. Václav PALEČEK, tajemníkem Jaroslav BRODSKÝ, organizačním referentem Jaroslav MRÁZ, referentem pro dokumentaci Otakar RAMBOUSEK, tiskovým referentem Radek ČECH. V sekretariátě byl zaměstnán Jaroslav BRODSKÝ, kterému PALEČEK u ministra HÁJKA vymohl neplacenou dovolenou, dále pak František MELICHAR, Lubor HAVEL a J. SKÁLOVÁ.

Pro vypracování rehabilitačního zákona ustavila schůze právní komisi, jejímž vedoucím byl Dr. KOVAŘOVIČ a Felix NEVŘELA. V Brně členy této komise byli: Dr. Vladimír KUBEŠ /vedoucí/, Dr. Jaroslav GAHA, Dr. Andělín ŠULÍK, Dr. Jaroslav SCHULZ a Dr. Dušan SLÁVIK.

Bývalí odsouzení z řad KSČ se od činnosti klubu 231 ve své většině distancovali. Aktivní zájem o činnost klubu projevila pouze Marie ŠVERMOVÁ a bývalý tajemník

KV KSČ Brno Čeněk LANDA, dále Jarmila POTUČKOVÁ, JANOVSKÁ a TAUSSIGOVÁ.

Mezi pražským a brněnským K 231 vznikly rozpory v otázce formulace rehabilitačního zákona. Zatím co pražský K 231 chtěl z taktických důvodů podat návrh s minimálními požadavky, brněnský K 231 usiloval o tzv. generální pardon. Nakonec prosadil se názor brněnského K 231 a návrh zákona byl formulován maximálně i když neobsahoval generální pardon. Pražský K 231 odmítl rovněž návrh brněnského K-231, aby klub organizoval nejen bývalé politické vězně, ale všechny občany, kteří byli po únoru 1948 nějakým způsobem postiženi. Brněnský K 231 začal se potom, za pomoci "Slovenské organizace pro lidská práva", organizovat samostatně a podal na krajské vedení KSČ vlastní žádost se svými stanovami. Jako důvod organizačního odtržení byla uváděna lživost při prosazování schválení Stanov, organizační improvizování, pasivní stanovisko k názoru KSČ - že není vhodná doba pro schválení stanov i skutečnost, že pražský K-231 dal ÚV KSČ příslib, že po provedení rehabilitací bude klub rozpuštěn.

Do Brna byl pak svolán zemský sjezd K 231, který zahájil Dr. Jaroslav ČAHA, řídil Josef BOŠEJDIK a na němž referát o rehabilitacích pronesl Dr. Vladimír KUBEŠ, referát o sociálních požadavcích Dr. PIŠTELÁK. Sjezd pozdravili zástupci různých organizací a zúčastnil se jej také biskup SKOUPÝ.

Za pražský K 231 zúčastnili se sjezdu Dr. Václav PALEČEK a Jaroslav BRODSKÝ.

Mezi pražským a brněnským K 231 byla přijata dohoda, že rozpory budou vyřešeny na celostátním sjezdu K-231.

Kluby 231 byly úředně zlikvidovány v srpnu 1968, kdy jejich činnost byla odhalena jako kontrarevoluční.

Mnozí vedoucí funkcionáři K 231 jako BRODSKÝ, RAMBOUSEK, HAVEL, MELICHAR, SCHMIDT, ČAHA, bývalý tajemník KV KSČ Brno LANDA uprchli do zahraničí.

Úplné seznamy a dokumentace o členech a organizační činnosti K 231 se stratily. Podle vyjádření předních činitelů K231 učinili jeho exponenti v souvislosti se srpnovými událostmi 1968 ochranná opatření. Podstatná část dokumentace byla v kritické době odvezena Tatrou 603 z budovy MV na Letné.

Jaroslav BRODSKÝ, učitel, byl jako člen ilegální, protistátní organizace, vedené JUDr. Antonínem JUPPOU, nar. 16. 4. 1902 Družec, odsouzen v r. 1950 k 15ti letům vězení /od 10. 6. 1950 do 10. 6. 1965 - amnestován v r. 1960/. Po propuštění z výkonu trestu snažil se BRODSKÝ uplatnit politicky ve skupině národních socialistů.

BRODSKÝ je charakterizován jako vysoce agilní, agresivní a dynamický člověk, jako jeden z hlavních propagátorů ustavení K 231, o jehož založení diskutoval již ve výkonu trestu.

Ve vedení K 231 ustálil se k BRODSKÉMU názor, že není politicky na výši a nemá dostatek zkušeností pro funkci, kterou v K 231 zastává. Očekávalo se, že celostátní sjezd K 231 nepotvrdí BRODSKÉHO v jeho funkci.

Jaroslav BRODSKÝ opustil v srpnových dnech 1968 ilegálně - v prostoru jižní Moravy ČSSR. Jeho útěk podle agenturních zpráv organizovala BBC. Ve dnech 31. 8. - 1. 9. 1968 byl převezen orgány rakouské policie do uprchlického tábora v Traiskirchen. Tam okamžitě vyhledal známé funkcionáře K 231, zvláště pak Otakara ^{RAMBO} ŠROUSKA. V táboře navázal spojení s orgány rakouské rozvědky, jímž typoval osoby z řad čs. uprchlíků. V polovině září byl viděn ve vídeňské úřadovně Charity v doprovodu prof. Eduarda GOLDSTÜCKERA.

Jaroslav BRODSKÝ zaměřuje svoji činnost ve Velké Británii, Rakousku, Holandsku, NSR i v Kanadě /kde dlí v současné době/ na sjednocení čs. emigrace z let 1938, 1948 a 1968 a vytvoření tzv. emigrace 4. kategorie.

BRODSKÝ ustoupil tak ze svých původních plánů, podle nichž chtěl na západě organizovat pouze posrpnovou emigraci, zvláště pak členy K 231 v exilu. V této době /kdy jeho manželka žádala v ČSSR o povolení výjezdu/ oficiálně též prohlašoval, že nehodlá ze zahraničí organizovat činnost K 231 v ČSSR. BRODSKÝ předpokládá, že pod střechovou organizací Nardenského hnutí dojde ke sjednocení emigrantských organizací ve Velké Británii. Hnutí chce rovněž vydávat časopis, jehož šéfredaktorem by se měl stát Ludvík VESELÝ. V tomto směru spojil se BRODSKÝ s Pavlem TIGRIDEM u něhož si ověřoval jeho názor na spojení tohoto časopisu s TIGRIDOVÝM "Svědectvím".

V pozadí sjednocující kampaně stojí Pavel TIGRID, jehož starým plánem je vytvořit tzv. československé byro v zahraničí, později pak tzv. Intelektuální internacionálu, které by se měla stát základnou pro Spojené státy evropské. V duchu gradualistické koncepce Pavla TIGRIDA, nar. 27. 10. 1917 Praha, obhajované v knize "Marx na Hradčanech" také Jaroslav BRODSKÝ usiluje o sjednocení emigrace na jiné platformě než je antikomunismus. Vydává se za stoupence humanitního socialismu s lidskou tváří, který sympatizuje s "obrozeným" komunismem. Uvažuje dokonce o jisté spolupráci s KSČ - pokud tato bude mít nadále ve své politické činnosti úspěchy.

Vytvoření nadstřešní emigrantské organizace na tzv. Nardenském setkání předcházelo usilovné písemné i ústní jednání BRODSKÉHO s představiteli jednotlivých emigrantských center a seskupení. Vedle Pavla TIGRIDA získal BRODSKÝ podporu i bývalého redaktora čs. rozhlasu - t. č. redaktora RSE - Šlavy VOLNÉHO. BRODSKÝ je ve spojení

s emigranty - Zdenkem MASTNÍKEM, nar. 6. 7. 1920, soc. demokratem, redaktorem BBC; gen. Jaroslaven LÍZÁLKEM, nar. 23. 7. 1904 Beroun a pokoušel se ve směru Nardenského hnutí ovlivnit i členy České národní rady v USA - Jaroslava STRÁNSKÉHO, nar. 15. 1. 1894 Brno a Juraje SLAVÍKA, nar. 28. 1. 1890.

V tomto svém sjednotitelském úsilí získal BRODESKÝ rovněž podporu bývalého čs. státního občana, poúnorového emigranta Josefa JOSTENA, dříve STEINA, nar. 25. 3. 1913 Praha, české národnosti, židovského původu, britského státního příslušníka. K osobě Josefa JOSTENA - STEINA existují poznatky, že byl v době okupace agentem Gestapa a že byl jako agent Sicherheitsdienstu vysazen v roce 1940 do Velké Británie. V letech 1945 - 1948 působil JOSTEN - STEIN jako pracovník MZV, po únoru 1948 uprchl pak do Velké Británie, kde až do 27. 7. 1967 vydával časopis "Čechoslovák v zahraničí". V současné době je JOSTEN - STEIN majitelem antikomunistické bulvární tiskové agentury "Za železnou oponou". V září 1967 vydala tato jeho tisková agentura tzv. Manifest čs. spisovatelů, který prodala k opublikování listu Sunday Times. V listopadu 1968 byl JOSTEN-STEIN jedním z organizátorů londýnské výstavy "o sovětské invazi do Československa", již byla poskytnuta podpora z nejvyšších vládních míst. JOSTEN-STEIN je rovněž autorem a vydavatelem tzv. britské "černé" knihy o sovětské invazi do ČSSR. Dle agenturních zpráv je JOSTEN-STEIN spolupracovníkem britské rozvědky.

JOSTEN-STEIN, přes písemné varování redaktora RBE PEJSKARA, poskytl finanční podporu BRODESKÉMU při jeho cestě do Holandska v únoru 1969. V Holandsku BRODESKÝ jednal s šéfem Nizozemské rozhlasové unie, bývalým čs. občanem emigrantem JUDr. REMĚSEM Karlem, nar. 12. 11. 1908 Lomnice n/P. -bývalým redaktorem čs. rozhlasu, o možnostech přenosu tzv. Nardenského shromáždění nizozemskou

televizí a rozhlasem. Protože v této době ještě trval na svém stanovisku - organizovat pouze posrpnovou emigraci - neshodl se s RHEŠEM, který zastával názor, že je nutno sjednocovat veškerou emigraci, včetně poúnorové.

Podporu získal BRODSKÝ rovněž u řeholního kněze řádu jezuitského, bývalého čs. státního občana - emigranta Jana LANGA, nar. 20. 6. 1919 Rajhrad, t. č. bytem 114 Mont Street London 1.

Jan LANG v roce 1957 působil v Londýně jako zástupce "Cyrilometodějské Ligy", v červnu 1959 stal se předsedou "Ústředního výboru uprchlíků a obětí nacismu, žijících v nekomunistických zemích".

Páter LANG sdružuje okolo sebe hlavně mladé lidi z řad studentů - utečenců, kterým ve svém charitativním středisku "Velehradu" poskytuje ubytování a jimž zaopatruje zaměstnání. V této své činnosti je LANG dotován Vatikánem.

LANG rovněž učil na české škole ve Velké Británii, která je finančně vydržována firmou Baťa.

BRODSKÝ je ve Velké Británii také podporován poslancem Labour Party, bývalým zpravodajem z 2. světové války MAXWELLEM, jenž je českého původu. MAXWELL spolu s BRODSKÝM po upálení Jana PALACHA organizovali protestní akce českosl. studentů před sovětským velvyslanectvím ve Velké Británii.

BRODSKÝ založil ve Velké Británii organizaci "Hnutí za svobodné Československo", jehož je předsedou. Zakládajícím členem této organizace stal se také Cecilie PARROT, bývalý britský velvyslanec v ČSSR, o němž je známo, že je britským rozvědkem.

Činnost Jaroslava BRODSKÉHO byla negativně přijata vedoucími pracovníky většinou poúnorových emigrantských seskupení, kteří z pozice zásadového antikomunismu odní-

tají TIGRIDOVO gradualistické, liberalistické osvobození ČSSR cestou revisionistického rozkladu KSČ. V pozadí tohoto nepřátelského vztahu k BRODSKÉMU - který tlumočí názory Pavla TIGRIDA, jsou rovněž obavy ze stráty postavení, které tito funkcionáři ve stávajících emigrantských centrech zaujímají.

Zvláště ostře proti BRODSKÉMU vystoupilo národně socialistické emigrantské centrum, vedené redaktorem českého vysílání RSE PEJSKAREM Josefem, nar. 7. 12. 1912, bývalým redaktorem Melantrichu, vydavatelem emigrantského Českého slova. PEJSKAR BRODSKÉHO napadl v Českém slově, kde označil jeho organizaci za zbytečnou vzhledem k existenci "České národní rady" v USA.

PEJSKAR ostře kritizoval přípravy Nardenského shromáždění zvláště proto, že k pozvánce rozesílané BRODSKÝM byl připojen adresář exilních organizací a bývalých funkcionářů K 231 v emigraci. PEJSKAR podívoval se nad tím, kde BRODSKÝ tyto adresy získal. Vzhledem k zájmu čs. státní bezpečnosti o prominentní osobnosti K-231 pokládal toto jednání BRODSKÉHO při nejmenším za lehkomyšlné.

PEJSKAR nejenže odmítl kategoricky zúčastnit se Nardenského shromáždění, ale před účastí varoval i jiné emigranty, jmenovitě JOSTENA-STEINA. Záporné stanovisko starého exilu k Nardenskému hnutí sdělil PEJSKAR též mluvčímu čs. exilu v Holandsku Th. J. VONDRÁČKOVÍ - tajemníku Inter university Nulp Comite v Raparburg 82 Leiden i MUDr KABELÉMU - lékaři tamtéž. Z návozu PEJSKARA funkcionář K 231 JUDr Jaroslav ČAHA napsal z Vídně dopisy ZÁSTĚROVI, CHROMCOVI a SLAVÍKOVÍ v nichž jsou tito varování před BRODSKÝM. PEJSKAR je pravděpodobně též iniciátorem obvinění, že BRODSKÝ žije v cizině z kont K 231, zřízených v různých KS. Největší konto, zřízené v USA podařilo se prý blokovat. Podezření má být upřesněno a potvrzeno, má být proti BRODSKÉMU zavedeno trestní řízení. PEJSKAROVÍ podařilo se též ovlivnit čs. legionáře

ve Velké Británii. Když se BRODSKÝ na jejich schůzi v únoru 1969 pokusil propagovat Nardenské hnutí byl odmítnut a ostentativně opustil schůzi. V soukromých rozhovorech vyjadřuje se PEJSKAR tak, že "exil vyřídí kliku BRODSKÉHO" a že, "4. kategorie emigrantů", která je komunistická je pro exil nepřijatelná".

Účast na Nardenském hnutí odmítl i představitel pracovicové soc. demokracie v exilu Blažej VILÍM, nar. 3. 2. 1909 Praha, který se pozastavoval nad politickou naivností BRODSKÉHO, jenž chtěl organizovat "hnutí bez politiků". Nardenské shromáždění konané dne 28. 3. 1969 označil za fiasko BRODSKÉHO, který byl odstaven a nebyl zvolen do vedení této organizace. Nardenské hnutí hodnotil jako filantropickou společnost propagující liberální komunismus.

Proti Nardenskému hnutí postavil se i představitel lidovecké emigrace ve Francii Edmund ŘEHÁK, nar. 14. 1. 1910 bývalý redaktor Lidové demokracie, proti vyslovil se i DANES Jean - dříve Jiří DRPINA, nar. 14. 9. 1920, který pokládá Nardenské hnutí za spolkářský nesmysl.

Proti činnosti BRODSKÉHO v zahraničí vystupují také funkcionáři K 231, kteří zůstali v ČSSR. Zvláště negativně tuto jeho exilovou činnost hodnotí předseda K 231 Ing. Dr. Václav PALEČEK, který údajně, dle agenturní zprávy, vyslal svého posla k zahraniční emigraci s tím, aby jí varoval před BRODSKÝM.

Shromáždění v Nardenu, které se konalo u příležitosti výročí narození J. A. Komenského dne 28. 3. 1969 se zúčastnilo proti předpokládanému počtu 5 000 čs. delegátů - emigrantů pouze asi 1 000 osob z NSR, Francie, Belgie, Lucemburska, USA a Holandska. Dle údajů organizátorů delegáti zastupovali 200 000 čs. emigrantů, při čemž malý počet delegátů byl vysvětlován finančními obtížemi s ubytováním a stravováním. Ústřední výbor Nardenského

hnutí byl situován do Velké Británie a jeho předsedou byl zvolen páter Jan LANG a gen. tajemníkem dr. Vladimír SVOBODA. Na shromáždění byly ustanoveny jednotlivé národní orgány - do čela výboru byl postaven Sláva VOLNÝ, ve Francii Jiří VOK, v Rakousku a Švýcarsku dr. ŠTĚPÁNEK, v Holandsku Ing. M. HRUŠKA. Předsedou výboru ve Velké Británii byl zvolen Jaroslav BRODSKÝ. Na svolání shromáždění interesovali se organizace Orla a některé organizace Sokola v USA. Zájem o Hardenské hnutí projevil také Ivan SVITÁK.

Z poučkové emigrace se shromáždění zúčastnili: Josef JOSTEN-STEIN, Jan LANG, Rafael KUBELÍK, Štefan OSUSKÝ, BĚLOHRÁDEK.

Činnost organizace vychází dle rozhodnutí Hardenského shromáždění z následujících zásad:

- členové organizace jsou emigranti, kteří se chtějí vrátit do vlasti nebo ji navštěvovat, jakmile pomínou důvody pro něž z ČSSR emigrovali,
- v ústředním orgánu budou zastoupeni emigranti ze všech zemí, které poskytly čs. občanům asyl,
- ústřední orgán bude mít čtyři dobře vybavená střediska a to organizační, hospodářské, informační a sociální,
- ústřední orgán bude vydávat kulturně-politický časopis ve všech světových jazycích,
- ústřední orgán se ve své činnosti maximálně zaměří na mládež;

Shromáždění se zúčastnil redaktor RSE Sláva VOLNÝ, který přečetl "slavnostní" prohlášení u pomníku J. A. Komenského.

Zvláště kladně referoval pomocí své tiskové agentury o Hardenském shromáždění JOSTEN-STEIN. Úkolem ústředního výboru, dle jeho správy je koordinovat činnost existujících emigrantských sdružení, povzbuzovat jejich aktivi-

tu, ujasňovat myšlenky a postup emigrantských výborů v různých zemích západního světa. Nardenské shromáždění označil JOSTEN-STEIN za výraz jednoty staré a nové emigrace.

Nardenské shromáždění je starou poúnorovou emigrací označováno za fiasko. V současné době dle BRODSKÝ v Kanadě, kde jedná s představiteli nové emigrace, která se sdružuje okolo časopisu "HLAS NOVÝCH", zvláště pak s předsedou K 231 Místek-Brýdek KOMÍNKEM Miloslavem, nar. 20. 6. 1926 Sviadnov.

Návrh na aktivní opatření bude připojen ve zvláštní příloze.

Vypracoval:

mjr. Jiří ALEŠ/467

